

Engelen Dorpstraat 12-13

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, R - 620	Bouwjaar : 1870-1880
Eigenaar : C. van Aart	Architect :
Huidige functie : woning	Oorspr. functie : woning en bedrijfsruimte
Verbouwingen : XXb en 1976	
Archief :	

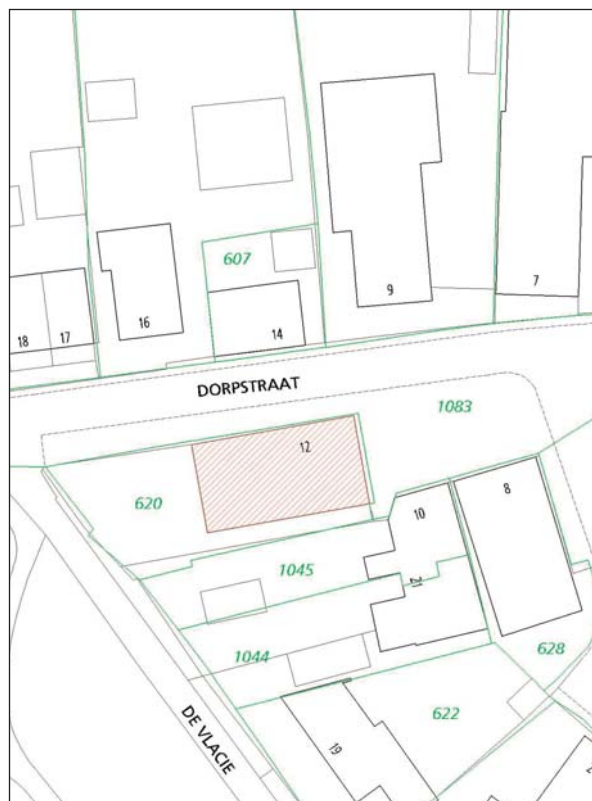
Beschrijving

Algemeen:

Het vrijstaande pand aan de zuidzijde van de Dorpstraat is gelegen in de oude kern van Engelen en heeft de rechterzijgevel aan de straat. Het voorhuis van het pand omvat drie niveaus; een begane grond en een zolder-verdieping met vlieringzolder. Het zadeldak met de nok evenwijdig aan de straat is ter plaatse van de voorgevel voorzien van een wolfeind. Het dakvlak aan de straatzijde is net als het wolfeind voorzien van gesmoorde kruispannen. Het zuidelijke dakvlak is gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Het pand is naar verluidt in 1870-1880 gebouwd op de plaats van een voorganger. Hierbij zou gebruik gemaakt van nieuw materiaal (de voorgevel), maar ook van sloopmateriaal; onder andere in de zijgevels.

Voorgevel:

De negentiende-eeuwse voorgevel van het pand is een neo-classicistische lijstgevel met in- en uitzwenkende vormen en kleine uitgemetselde schouderstukken. De in kruisverband gemetselde gevel is op de begane grond voorzien van vier gevelopeningen, op het zolderniveau heeft de gevel er twee. Al de gevelopeningen zijn aan de bovenzijde voorzien van een strekse ander-

halfsteens boog die aan de onderzijde getoogd is. Het kozijn met de vernieuwde voordeur en een tweeruits, getoogd bovenlicht is enigszins links uit het midden van de gevel geplaatst. Een venster bevindt zich ter linkerzijde van dit deurkozijn, de twee overige vensters rechts. Deze drie getoogde T-vensters zijn voorzien van een vierruits, schuivend onderraam en een vast tweeruits bovenlicht. De schuifvensters op zolder hebben een tweeruits schuivend onderraam en een vast tweeruits bovenlicht. Alle vensters zijn voorzien van een betonnen onderdorpel. De onderdorpel van de voordeur is van hardsteen. De eenvoudige lijst van de gevel is voorzien van een geprofileerde bakgoot.

Linkerzijgevel:

De linkerzijgevel gaat vanaf de openbare weg grotendeels schuil achter bebouwing en begroei-

Voorgevel.

Rechterzijgevel.

ing. In de voor het grootste deel witgepleisterde gevel zijn enkele vensters en enkele gevelankers waar te nemen. De gevel is onder het dakschild voorzien van een uitkraging met enkele bloktand.

Rechterzijgevel:

De rechterzijgevel is ten tijde van de herbouw tot op een bepaalde hoogte opgetrokken in hergebruikt materiaal. De bovenste strook muurwerk is in afwijkend, laat negentiende-eeuws materiaal gemetseld en voorzien van een dubbele bloktand.

Halverwege de gevel bevindt zich een naar verluidt oorspronkelijke licht getoogde gevelopening met een deurkozijn met een tweeruits klepraam (1976). Ter rechterzijde van deze deuropening - die lange tijd toegang gaf tot de werkplaats - bevinden zich twee T-vensters met vierruits, schuivend onderraam en tweeruits bovenlicht. Deze vensters zouden in XXb zijn aangebracht op de plaats waar eens een groter venster, horende bij de werkplaats, was gesitueerd. Uiterst rechts in de gevel bevindt zich een, naar verluidt vernieuwde paneeldeur met een vierruits

Deel achtergevel en deel linkerzijgevel.

raam. Ter linkerzijde van deze deur is een grote garagedeur aanwezig die voor 1976, mogelijk in XXb, in het bestaande muurwerk is aangebracht. De grote ankers met dubbele knopen rechts in de gevel duiden op de aanwezigheid van een negentiende-eeuwse gebintconstructie in het deel dat oorspronkelijk een bedrijfsfunctie had.

Achtergevel:

Deze topgevel is op begane grond voorzien van twee deuren en een vierruits venster. De gevelopeningen zijn voorzien van een halfsteensrollaag en naar verluidt oorspronkelijk. Eén van de deuropeningen is naar verluidt een vermaakt mestgat of venster. Op de zolder heeft de gevel een eenvoudig vierruits venster onder een halfsteens rollaag, van oorsprong betreft het hier een luikopening. In de top van de gevel is een dichtgemetseld ossenooi aanwezig. In de gevel is een groot aantal ankers waar te nemen.

Interieur:

Het interieur behoorde niet tot dit onderzoek. Uit gegevens die zijn aangeleverd door de gemeente 's-Hertogenbosch is op te maken dat in het pand oude balklagen en een oude kapconstructie aanwezig zijn. Naar verluidt is de balkconstructie in het achterhuis, de voormalige werkplaats, modern.

Redengevende omschrijving

Het pand heeft monumentale waarde vanwege de gevels, de bouwmassa en als ensemble. De authentieke balklagen hebben bouwhistorische waarde. Het pand is karakteristiek voor de bebouwing in het centrum van Engelen in de tweede helft van de negentiende eeuw.

Datum verkenning: 9 oktober 2003
 Fotografie: M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
 Veldwerk: M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
 Tekst rapportage: A.G. Oldenmenger